

Kurz celoživotního vzdělávání Ovocný strom v krajině

Garance kurzu

Ústav šlechtění a množení zahradnických rostlin

Zahradnická fakulta Lednice

Mendelova univerzita v Brně

Garant kurzu: Doc.Dr.Ing. Petr Salaš

Vedoucí kurzu: Ing. Stanislav Boček, Ph.D.

Termín realizace výuky

Březen 2014–listopad 2014, pět třídních bloků, vždy čtvrtek až sobota

Místo konání kurzu

Zahradnická fakulta Lednice (Lednice, Valtická 337)

Termín pro podávání přihlášek

Do 31. ledna 2014

Kontaktní adresa pro zaslání přihlášek

Zahradnická fakulta Mendelovy univerzity v Brně

Ing. Hana Sasková

Valtická 337

691 44 Lednice

e-mail: saskova@mendelu.cz

Obecné požadavky na absolvování kurzu:

Účast na přednáškách a cvičeních v souladu se studijním a zkušebním řádem MENDELU

Vypracování, prezentace a odevzdání závěrečné seminární práce.

Způsob ukončení

Závěrečné kolokvium s představením závěrečné práce. Frekventanti obdrží oficiální osvědčení o absolvování kurzu.

Poplatek za účast na dvousemestrovém kurzu:

7100,- Kč vč. DPH (cena bez ubytování a stravy)

Minimální počet účastníků pro realizaci kurzu je 15 osob.

Rámcový syllabus kurzu

V uskutečnění jednotlivých témat ve výukových blocích může dojít k časovému posunu z organizačních důvodů, zejména s ohledem na vývoj počasí a vegetace. Předpokládaný čas výuky v jednotlivých blocích: čtvrtek: 9:00-18:00, pátek: 8:00–18:00, sobota: 7:00(8:00)–16:00.

Program I. výukového bloku (březen, 6.3.–8. 3. 2014)

1. den – přednášky (čtvrtek 6. březen)

- Současný stav ovocnářství v ČR. Extenzivní ovocnářství – charakteristika, typy výsadeb.
- Staré a krajové odrůdy – produkční, šlechtitelský, estetický, ekologický a kulturní význam.
- Původ, botanické a hospodářské členění ovocných druhů.
- Ovocné dřeviny v krajině. Historie a současnost.
- Územní systémy ekologické stability.

2. den – přednášky (pátek, 7. březen)

- Mapování a inventarizace ovocných dřevin. Teoretická příprava, terénní průzkum. Hodnocení biometrických znaků, posuzování zdravotního stavu.
- Charakteristika ovocných druhů po stránce anatomické a morfologické stavby. Podzemní a nadzemní soustava. Plodonosné útvary ovocných druhů.
- Životní pochody ovocného stromu, procesy růstu a vývoje. Velký životní cyklus. Druhy a odrůdy ovocných dřevin podle rychlosti vývoje.
- Řez ovocných dřevin. Rozdělení dle různých kritérií, specifika řezu (technika, termín) u jednotlivých druhů a odrůd. Používané nářadí, ošetření ran.
- *Pokyny k vypracování závěrečné práce frekventantů: výběr lokality, provedení širšího krajinářského hodnocení území, inventarizace ovocných dřevin. Ukázky dřívějších prací.*

3. den – celodenní terénní výjezd, praktikum (sobota 8. březen)

Modelové lokality: Tišnovsko, Blanensko.

- *Ukázky jednotlivých typů extenzivních výsadeb v krajině.*
- *Praktický řez kmenných tvarů jaderovin – výchovný, udržovací, sanační, zmlazovací.*

Program II. výukového bloku (3.–5. 4. 2014)

1. den – přednášky (čtvrtek, 3. duben)

- Malý životní cyklus – fenologické fáze. Rozdělení, charakteristika, význam pro praxi.
- Choroby a škůdci ovocných rostlin – biologie a epidemiologie patogenů a bionomie škůdců.
- Významné choroby ovocných rostlin a metody ochrany.
- Podpora biodiverzity v sadech, odpor prostředí.
- Preventivní metody, biotechnické a biologické prostředky ochrany ovocných kultur.

2. den – přednášky (pátek, 4. duben)

- Množení ovocných druhů. Generativní a vegetativní, přímé a nepřímé způsoby.
- Roubování a přeroubování. Vhodné nářadí, broušení. *Praktické ukázky a nácvik.*

- Ovocné školkařství. Založení ovocné školky. Postup dopěstování výsadbového materiálu.
- Podnože ovocných dřevin, vhodné na vyšší kmenné tvary do extenzivních výsadeb.
- Legislativní rámec množení starých neregistrovaných odrůd v kategorii CAC.

3. den – celodenní terénní výjezd, praktikum (sobota, 5. duben)

Modelové lokality Kunštátsko, Olešnicko

- *Zahnuv řez peckovin, přeroubování*
- *Demonstrace pěstování kmenných tvarů v ovocné školce zaměřené na produkci starých a krajových odrůd.*
- *Možnost praktického nácviku roubování.*

Program III. výukového bloku (5.–7. 6. 2014)

1. den – přednášky (čtvrtek, 5. červen)

- Tvorba krajiny, krajinný ráz, krajinný plán.
- Estetika krajiny, její vnímání a hodnocení estetika.
- Symbolika stromů a strom v krajině jako symbol.
- Ekologické faktory ovlivňující růst a vývoj ovocných dřevin.
- Nároky ovocných druhů na stanoviště. Druhov a odrůdová rajonizace.
- Opylovací poměry ovocných druhů, příčiny neplodnosti, řešení.

2. den – přednášky (pátek, 6. červen)

- Obecná pomologie. Stromové a plodové znaky a vlastnosti ovocných odrůd.
- Speciální pomologie červených peckovin, charakteristika starých odrůd třešní a višní.
- Speciální pomologie starých a krajových odrůd slivoní. Problematika jejich návratu do krajiny.
- Starší odrůdy jabloní a hrušní s letní dobou zrání plodů.
- Pěstování meruněk a broskvoní – odrůdy vhodné pro okrajové oblasti, extenzivní pěstování.

3. den – terénní výjezd (sobota 7. červen)

Modelové území: Lednicko-valtický areál.

- *Vývoj kulturní (komponované) krajiny, krajinářské hodnocení území.*
- *Vnímání krajiny, vizuální hodnocení a kreslení krajiny.*

Program IV. výukového bloku (11.–13. 9. 2014)

1. den – přednášky + výstavka a ochutnávka ovoce (čtvrtek, 11. září)

- Speciální pomologie starých a krajových odrůd jabloní a hrušní – podzimní a zimní odrůdy.
- Technologie zpracování ovoce. Kompotování, příprava povidel, marmelád a džemů, sušení, kandování, výroba ovocných šťáv, vín a destilátů.

2.–3. den – dvoudenní terénní výjezd (pátek, 12. září – sobota 13. září)

pátek, 12. září

Holešov

- *Štěpnice zámeckého parku v Holešově – historie, současnost a budoucnost.*
- *Pomologie: poznávání historických odrůd v zámeckém parku.*

Bojkovice

- *Prohlídka ovocné školky Radima Peška, specializované na staré odrůdy a minoritní druhy (rakytník, dřín, oskeruše, morušovník, mišpule, kdouloně apod.)*

sobota, 13. září

Hostětín

- *Občanské sdružení Tradice Bílých Karpat – moštárna a sušárna ovoce, technologie, bioprodukty*
- *Exkurze po modelových projektech udržitelného rozvoje (Centrum Veronica Hostětín)*

Pitín

- *Exkurze u ekologického ovocnáře Ing. Zdeňka Ševčíka*
- *Pěstování starých a krajových odrůd, opatření na zvýšení biodiverzity v sadech*
- *Zpracování ovoce sušením, bioprodukty*

Program V. výukového bloku (20.–22. 11. 2014)

1. den – přednášky, výstavka a ochutnávka odrůd (čtvrtek 20. 11.)

- *Zakládání extenzivních ovocných sadů. Výběr stanoviště, příprava pozemku, výsadba.*
- *Výživa a hnojení ovocných výsadeb. Meliorační hnojení před výsadbou a udržovací hnojení plodících výsadeb.*
- *Zatravnění a pastva zvířat v extenzivních sadech.*

2. den – přednášky, představení závěrečných prací (pátek, 21.11.)

- *Moderní odrůdy odolné k chorobám, vhodné do extenzivních a ekologických výsadeb.*
- *Prezentace závěrečných prací účastníků kurzu spojená s diskuzí.*

3. den – Prezentace prací účastníků kurzu, ukončení kurzu (sobota 22.11.)

- *Prezentace závěrečných prací účastníků kurzu spojená s diskuzí.*
- *Předání osvědčení o absolvování kurzu. Ukončení kurzu.*